

razumom živeti te grešiti, okolu desetoga godišča, vsako leto jednuč, te pred smertjum vu težkom položen betege: Onda takajže, gda se hoče pričestiti, ako se vu kakovom velikom grehe čúti. Pit. Jeli se gda kerščeni Človek dúžen pričestiti? Odg. Je vsako leto jednuč okolu Vuzma, i gda je vu kakove smértne pogibeli. Pit. Kaj je ono čim se ljudi pričesčaju? Odg. Ono je pravo Kristuševo Tělo, živo né mertvo, z dušum skupa i s kervjum, i z Božanstvom, ves cěl Kristus, kakti je gore na nebe. Razlog je vu tom, kaj je tam vu svojem Človečjem kipe; à ovde je vu krušnom obličaje. Prispodobnem zákonom, kakti je duša vu živom tele človečjem, kó se očima vidi; á duša se ne vidi: tak je i Tělo Kristuševo vu posvečene Hostje krúšne, gde se Hostia vidi, à Kristuševo Telo se ne vidi: i kak je gode duša vsa vu vsem tэле, i vsa je vu vsakom kotrige tela: tak je Kristus ves vu vse Hostje, i ves je vu vsake drobtinice svete Hostje, tak, da gda se Hostja razdelí, Kristuševo Telo se ne delí, nego vu vsakom délce razdeljene Hostje cělo ostaje. Pit. Zakaj i za kakov je zrok tó sveto pričesčanje pod krušnem kípom napravil? Od. Jeden je tomu zrok, da bi nam oddurno ne bilo, njegova Tela vu drugom kipe prijemati i jesti. Drugi je tomu zrok, da bi nam dal na znanje tó, da kavgode kruh domšči telo naše hrani i krepí i povekšava vu jakosti telovne: tak ravno Tělo Kristuševo dušu našu hrani, krepí i povekšava vu jakosti duhovne; toje tó vu milosti Božje, vu obderžavanje njegovih zapovedeh; suproti vražjemu i telovnomu, vu vseh nevoljah i težkočah naših skušavanju itd. . . Ostroge duhovne . . . Molitve Strelne . . . kruto hasnovite. — Tebe Bože vsi mi hválu dajemo: i Gosponna tebe vsi valujemo. Tebe Stvoritela ves Svět poštuje: tebe visokò vsa zemlja zvišuje . . . Vu tebe naše vufanje deržimo: da se na veke ne okorovimo. Budi ti hvala i dika Gosponne: i z Otcem tvojem i z Duhom presvétem: Kak je od veka bilo, tak i vezda: i na vse vekivečne veke. Amen.

Opis Krškega okrajnega glavarstva.

I. L.

(Dalje.)

B u č k a.

Zemljeptisni del.

V tej župljánski, šolski občini je šola samo na Bučki. Župljánska občina šteje 1312 ljudi, in ravno toliko seveda šolska občina. Za šolo ugodne mladine je tukaj 120; v šolo je hodi 98. (Iz bližnjih vasi družih šolskih občin hodi v tukajšnjo šolo 13 otrok. — Hribi v naši šolski občini so: Okič, Sela-Križe, Legorje, Bučka, Jermanvrh, Jarčivrh in Sejenice z Brezovico. — Potoki, kateri izvirajo in tekó skozi občino, so: Podselčica, katera ima dva dotoka; eden izvira izpod Zaključev, a drugi na Volčji Loki, teče proti jugu, in se izliva konec šolske občine v Martinek. Martinek izvira pod imenom Cedilnik in Vejer pod vasjo Zaboršt. Dotok Cedilnik pod imenom Perišče ima kaj toplo vodo, pravijo, da ima toplični vir in da je pomešan z mrzlo vodo. Dotok Vejer izvira v gozdu Gošči in je precej pri izviru tolik, da bi lehko gonil mlinsko kolo. Martinek teče proti jugovzhodu in se izliva konec šolske občine na Hrvatskem brodu v Račno (Krko). Potok Apnenik, kateri izvira iz več virov v vasi Močvirje, in teče proti jugovzhodu ter se izliva v Radoljih Dolenjih v Podselčico. Dotoka, ki tečeta v Radoljih Dolenjih v Podselčico, sta: Vrbinek in Vejer. Izvirata oba iz pod hribov Brezovskih. Opomniti je še, da se Podselčica pod imenom Čolniščica izliva v Martinek. V vasi Štrit

je malo jezerce, toda brez posebnega pomena. Njive so po dolinah rodovitne, a po brdih jih je treba zelo gnojiti, ker je zemlja ilnata in kremenčasta. Vinogradi so nekaj rodovitni, nekaj se pa tudi opuščajo radi odplavljene prsti, in radi odsolne lege. Travniki so pa večinoma močvirnati; treba bi jim bilo odpeljovati vodo, potem bi se zdatno zboljšali. Gozdi bi bili povsod dobri, da bi se le ne bi premlada drevesa sekala. Pašniki so sploh povsod dobri. Vsa zemlja je rodovitna; samo preobljudena (?) je. — Ljudstvo se peča razven kmetijstva tudi še s živino-, sadje-, vinorejo in čebelarstvom. Ljudsko materialno stanje je bolj slabo nego dobro. Živine je kacic 500 glav. Ljudstvo zna sploh brati in pisati, razven bolj postaranih ljudi. Število vasi je 9, in té so: Bučka sè 197, Dolje sè 77, Jarček sè 76, Jermanvrh z 78, Močvirje sè 129, Radolje Gor. sè 150, Radolje Dolj. sè 166, Štrit sè 133 in Zaboršt sè 85 prebivalci. Imena cerkvam so: Sv. Matija in sv. Martina na Bučki, sv. Mihaela v Radoljih Dolenjih in sv. Jurja v Močvirji. Grajščina je samo ena v Radoljih Dolenjih.

Zgodovinski del.

Starosti cerkva tukaj ni mogoče navesti, ker ni nikjer zapisana. Mogoče, da se izvè kaj na Raki, kamor so pred cerkve spadale t. j. pred letom 1788., ko ni bilo še tukaj župe. Prvi župnik se je imenoval: Angelus Pauer (Pober); prišel je kot pregnanec iz Kostanjeviškega samostana le-sem kot lokalkaplan. Odlikovali so se posebno sledeči duhovniki: Al. Andronjko je napravil ustanovo za tukajšnje reveže. Kot sadje-rejca sta se posebno odlikovala: And. Slejko in še živeči upokojeni župnik, g. Gasper Gašperlin. Prvi se je posebno v tem odlikoval, da je izpremenil neobdelano zemljo v prelep sadonosnik; a drugi je na podlogi tega v tej stroki nadaljeval in je vzprejel za svoje zasluge od c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani pohvalno pismo. Šola je bila dodelana leta 1857. brez učiteljevega stanovanja, koje se je moralo in se še mora najemati. Prvi učitelj tukaj je bil Danijel Fajgel, znameniti skladatelj slovenski, zdaj učitelj v Tolminu. Stari grad je bil pred v Radoljih Gorenjih, na Griču Kapolje. Pozneje je bila pa imenovana grajščina podrta. Govori se, da so iz razvalin stare grajščine pozidali zdanjo novo grajščino v Radoljih Dolenjih. (Dalje prihodnjic.)

O p a z k e.

(Piše **Dolinski**.)

10.

Berilne vaje moramo vsestransko in dobro obdelovati; saj na podlogi beril poučujemo otroke večinoma predmetov, kakor slovnico, spisje, kmetijstvo, zemljepisne in zgodovinske črtice itd. Neznane besede v sestavku je treba otrokom pojasniti; posamezne sestavke poučevaje naj učitelj mladino vzgoja, napeljuje in vzpodbuja: „vse za vero, dom, cesarja“.

Berilo tedaj, kakor vidimo, ni v šoli samo za to, da se otroci brati učè, in morebiti celó mehanično, prebiraje sestavek za sestavkom, dokler ne preberejo vsega berila, in potem zopet od začetka od konca itd. Tako ravnanje bilo bi gotovo brez koristi.

Berilne vaje naj bi se po naših mislih tako-le obravnavale:

1) Potem, ko je učitelj sam sestavek pregledal, razloži ga otrokom. Učitelj se vstopi pred učence tako, da ga vsi vidijo. Pripoveduje jim sestavek razločno, mikavno in glasno tako, da ga vsi slišijo. Pripoveduje naj se z živimi besedami; pokaže naj učitelj, da se tudi sam za sestavek zanima. Besede naj pridejo iz srca, kajti: „kar iz srca pride,